

Pató Viktória Lilla

A belga EU tanácsi elnökség 2024-es digitális prioritásai

A belga EU-elnökség hat prioritása átfogó keretet ad Belgium értelmezéséről az Európai Unió jövőjét érintően.¹ Az Európai Unió hosszú távú versenyképességének és iparpolitikájának erősítése célkitűzés alatt kap helyet a digitális fejlődés, amelyben a gyorsan átalakuló új technológiák (mint például a mesterséges intelligencia) európai fejlesztése az integráció globális pozíciójának egyik kulcseleme. A versenyképesség nemcsak az Európai Unió külső kapacitását jelenti, hanem annak biztosításának fontossága az európai piac szereplőinek egymáshoz való viszonyában is megjelenik. Ez alatt érthető, hogy a vállalkozásoknak, különösen a kis- és középvállalatoknak igazságos versenyfeltételeket kell biztosítani, amit a technológiai fejlődés megnehezít, így kiemelten fontossá válik a koherens, átlátható, de a túlszabályozást kerülő szabályozási rendszer.

A kodifikációra egy gondolat erejéig érdemes kitérni, hiszen tizenkét rendelettervezet áll jelenleg közel az elfogadáshoz. Ezek közül kiemelném a mesterséges intelligencia szabályozását, a kritikus nyersanyagokról szóló szabályozást, valamint az adattörvényt, bár utóbbi a jelen cikk közzétételét megelőző napokban lépett hatályba, 2024. január 11-én, amelyet követően 2025. szeptember 12-től válik alkalmazandóvá.² 2023 decemberében a mesterségesintelligencia-jogszabálycsomagról (AI Act) politikai megállapodás született, amelynek kihirdetése *Az Európai Unió Hivatalos Lapjában* a végső döntést követően 2024 év elején várható.³

Az Európai Unió ambíciója, hogy 2050-re klímasemleges gazdasággá váljon, és képessége a zöld- és digitális átmenet megvalósítására, valamint stratégiai autonómiájának elérése nagyban függ a kritikus nyersanyagokhoz (CRMs) való megbízható és biztonságos hozzáféréstől.⁴ Az Európai Bizottság 2023. március 16-i, CRMs-rendeletre tett javaslata bevezette a stratégiai nyersanyagok (SRMs) fogalmát, amelyek kulcsfontosságúak bizonyos stratégiai technológiák

¹ TÁRNOK 2024.

² LILJA 2024.

³ PATÓ 2023.

⁴ RAGONNAUD 2023.

számára. A javasolt rendelet általános célja a belső piac működésének javítása olyan keretrendszer létrehozásával, amely biztosítja az EU-nak a CRMs-ek biztonságos és fenntartható ellátásához való hozzáférését, amelynek érdekében a rendelet négy konkrét célkitűzést emel ki: 1. az SRM teljes értékláncának megerősítése; 2. az EU SRMs-importjának diverzifikálása; 3. az EU képességének javítása a CRMs-ellátási kockázatok figyelésére és enyhítésére; 4. a kritikus nyersanyagok és az azokat tartalmazó termékek szabad mozgásának biztosítása az EU piacán, valamint magas szintű környezetvédelem biztosítása körkörösségük és fenntarthatóságuk javításával.⁵ 2023. november 13-án az Európai Parlament és a Tanács ideiglenes megállapodásra jutott a javaslatról. Az Európai Parlament plenáris ülésen elfogadta a tervezetet, így a Tanács döntését várjuk. A belga elnökség prioritásai miatt fontos a rendelettervezet, mert a digitális átmenet sikere szorosan összefügg a kritikus nyersanyagok elérhetőségével, hiszen bizonyos stratégiai technológiák (elektromos járművek, megújuló energiaforrások) fejlesztése és a digitális termékek gyártása tekintetében nélkülözhetetlenek.

A kodifikációs fejlemények fontosak, hiszen a belga elnökség alatt az uniós választások várhatóan idén nyártól 2025 tavaszáig megbénítják a döntések meghozatalát, így az ez évi magyar elnökségre a rendeletek elfogadásából nem sokat jósolhatunk.

A belga elnökség alatt a cél az, hogy megerősítsék az EU belső piacát és ipari jövőjét, folytatva a tőkepiacok uniójába és az energiaunióba fektetett munkát. A belga elnökség a versenyképesség fokozására gazdasága biztosításának növelésével is törekszik, amelyhez az elengedhetetlen stratégiai szuverenitás a kritikus értékláncokban tapasztalható függőségek csökkentésével érhető el. A nagyhatalmaknak (úgy mint Kína, Oroszország és az Egyesült Államok) való kitettséget csökkenteni kell, különösen a kritikus szektorokban. A politikai megállapodások hiányára jó példa, hogy a 2023. decemberi EU–Kína-csúcson sem sikerült megállapodásra jutni egyik stratégiai kérdésben sem, ráadásul Peking az év során szigorította a kritikus nyersanyagok, köztük a félvezetőgyártásban használt gallium és germánium, valamint az EU védelmi iparához szükséges grafit exportjának korlátozását is.⁶ Az EU technológiai vezetői szerepének előmozdítását is prioritásként kezeli a belga elnökség – illeszkedve az EU általános narratívájához –, de a vezetői szerep leginkább a kodifikációban érhető tetten jelenleg, nem a technológiai fejlettségben.

⁵ Európai Bizottság 2023.

⁶ JERZEWSKI 2023.

Éppen ezért a kutatás, fejlesztés és innováció területén az elnökség célja, hogy az EU élen járjon az egyedi megoldások fejlesztésében és kereskedelmi forgalomba hozatalában. Ezen törekvések részeként a munkaerőpiac jövőjét illetően a foglalkoztatási ráta növelését és a növekedés ösztönzését tűzik ki. Kiemelik a köz- és magánberuházások jelentőségét, valamint a kohéziós politika fontosságát mint hosszú távú befektetési eszközt.

Az elnökség továbbá figyelmet szentel az élelmiszer-termelés autonómiájának és az EU belső és külső politikái összhangjának. A digitális technológiák alapvető szerepet játszanak az EU ipari és gazdasági versenyképességének támogatásában, valamint a fenntartható és innovatív megoldások fejlesztésében.

Az elnökség emellett erősíteni fogja a polgárok, különösen a fiatalok részvételének és befogadásának előmozdítását, valamint dolgozik az európai oktatási területen, az oktatás minőségén, az élethosszig tartó tanuláson, a mobilitáson és a sporton.

Az elnökség hangsúlyt fektet a kulturális és kreatív szektorok digitális átalakításának ösztönzésére, valamint az oktatáson keresztül megvalósuló készségfejlesztésre – az élethosszig tartó tanulás fontosságát hirdetve –, továbbá különösen a fiatalok számára a digitális érettség elérésére.

A belga EU-elnökség digitalizációt érintő törekvéseinek fő kérdése, hogy hogyan lehet az új technológiákat, mint a mesterséges intelligenciát, a fenntartható növekedés és az EU versenyképességének javítása érdekében felhasználni. Az EU-nak kulcsfontosságú szerepet kell vállalnia az innovatív, fenntartható és rugalmas digitális ökoszisztéma kialakításában, amely által mind a polgárok, mind a vállalkozások prosperálnak.

2024. január 15.

Felhasznált irodalom

Európai Bizottság (2023): *Javaslat. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a kritikus fontosságú nyersanyagok biztonságos és fenntartható ellátását biztosító keret létrehozásáról, valamint a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról*. COM/2023/160 final. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52023PC0160>

JERZEWSKI, Marcin (2023): A Display of Divergence: EU-China Summit in Beijing. *European Values Center for Security Policy*, 2023. december 12. Online: <https://europeanvalues.cz/en/a-display-of-divergence-eu-china-summit-in-beijing/>

Pató Viktória Lilla

- LILJA, Johanna (2024): The New EU Data Act Enters Into Force in January 2024. *Roschier*, 2024. január 2. Online: https://roschier.com/newsroom/the-new-eu-data-act-enters-into-force-in-january-2024?post_date=20240103091209
- PATÓ Viktória Lilla (2023): Megszületett a világ első átfogó MI-szabályozása. *Ludovika.hu*, 2023. december 12. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2023/12/11/megszuletett-a-vilag-elso-atfogo-mi-szabalyozasa/>
- RAGONNAUD, Guillaume (2023): *Critical Raw Materials Act*. Online: [https://europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747898/EPRS_BRI\(2023\)747898_EN.pdf](https://europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747898/EPRS_BRI(2023)747898_EN.pdf)
- TÁRNOK Balázs (2024): Mit várhatunk a belga soros elnökségtől? *Ludovika.hu*, 2024. január 8. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/01/08/mit-varhatunk-a-belga-soros-elnoksegtol/>